



Experiències museològiques. La Fundació Suñol

SERGI AGUILAR
Director de la Fundació Suñol

1

1. "Observació". Exposició del 26.10.07 al 22.12.07. Fotografia: © Roberto d'Lara, 2007.

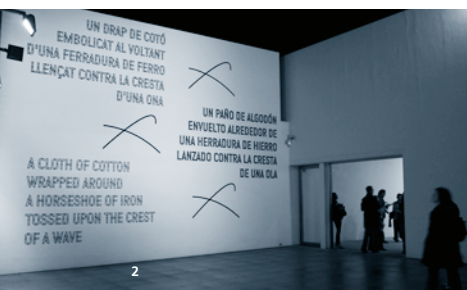
La Fundació Suñol és una entitat privada sense ànim de lucre que mostra al públic la col·lecció d'art contemporani propietat de Josep Suñol i, al mateix temps, impulsa un projecte global per tal d'afavorir la difusió i la producció artística d'avantguarda.

El fet que l'entitat sigui una realitat avui, es deu a la voluntat de Josep Suñol. El mateix entusiasme que l'ha acompanyat al llarg de més de quaranta anys en totes i cadascuna de les seves adquisicions, l'ha portat a dedicar tots els seus esforços a constituir una fundació que ofereix al públic una mostra representativa de l'art del segle XX, nacional i internacional.

La Col·lecció Josep Suñol està formada per més de 1.200 peces, i inclou obres de Warhol, Picasso, Miró, Dalí, Tàpies, Man Ray, Gargallo, Calder, Giacometti, Gordillo, Zush, Boetti, Solano, Lootz, Navarro, Plensa, García-Alix, Colomer, Abad, Manils, entre molts d'altres artistes.

La Fundació es regeix per un patronat, presidit per Josep Suñol, i està gestionada per un equip que s'ocupa de dur a terme els objectius de la institució.

Des de la seva obertura, el maig de 2007, l'entitat actua sobre dos eixos. El primer gira al voltant de la Col·lecció Josep Suñol. Aquests fons s'exposen en diferents formats, des de seqüències cronològiques fins a diàlegs i interaccions entre les obres que els conformen. El segon eix es desenvolupa



2. "Lawrence Weiner". Pati. Exposició. Fotografia: © Pierre-Jean Moulis, 2008.

3. "José Noguero". Exposició del 21.02.08 al 19.04.08. Fotografia: © Fundació Suñol, 2008.

4. "1915-1995". Exposició del 21.05.07 al 05.01.08. Fotografia: © Carolina Garcia & Eduardo Armenta, 2007.



lupa al Nivell Zero, una ubicació annexa a les sales d'exposició, i situada a l'interior de la mateixa illa de la Pedrera. Aquest espai multidisciplinari actua com a contenidor de propostes transversals i temporals de petites exposicions, debats, cicles de poesia, concerts, seminaris, conferències i tallers.

EL COL·LECCIONISTA I LA COL·LECCIÓ

Des de començaments dels anys setanta, Josep Suñol va anar constituint una col·lecció sobre les avantguardes històriques, amb Picasso, Miró, Man Ray, Balla, Giacometti, Tàpies, Saura, etc. Poc temps després, comença a adquirir obres d'autors de la generació posterior: Gordillo, Solano, Zush, Boetti..., i quan aquesta generació, que podríem anomenar com la dels vuitanta, es va anar consolidant, arrenca amb una nova sèrie d'incorporacions d'artistes dels noranta, amb noms, entre d'altres, com Colomer, Rom, Buxbaum o Noguero. Aquesta "cronologia" ha anat configurant una infinitat d'imatges, el valor de les quals resideix en la inclusió en el moment històric al qual pertanyen i, al mateix temps, està molt relacionada amb la percepció que en té Josep Suñol.

La Col·lecció Josep Suñol evidencia per ella mateixa la manera especial d'entendre l'art del col·leccionista. La coherència i la qualitat de les obres que la componen proporcionen una àmplia i representativa visió de l'itinerari de la creació artística, des del 1915 fins al 2000.

Josep Suñol va fer la descoberta personal de l'art contemporani a finals dels anys seixanta i, per tant, va viure molt de prop les transformacions que s'hi estaven produint. D'altra banda, la seva amistat amb Fernando Vijañe –un dels fundadors de la Galeria Vandrés de Madrid i considerat com un dels impulsors de l'art d'avantguarda a l'Estat espanyol– va afavorir que estigués en contacte directe amb les noves tendències artístiques espanyoles.

Des de finals dels anys seixanta, Josep Suñol mantingué una dinàmica d'adquisició constant, que va suposar la incorporació continuada de nous artistes a la col·lecció. L'increment més considerable es produí durant el quadrienni de 1980 a 1984, en el qual s'amplià amb tres-cents setanta-set obres noves. Segons l'any de realització, és remarcable que la majoria corresponen a la dècada compresa entre 1970 i 1979, a la qual pertanyen quatre-cents vuitanta-vuit peces.

L'any 1976, marcà una fita important en la història de la col·lecció, amb l'organització de la festa-ritual Situació-Color, en què, entre d'altres, participaren Antoni Miralda, Jaume Xifra i Antoni Muntadas. L'esdeveniment es programà amb motiu de la presentació de la nova residència de Josep Suñol en un edifici de tres plantes de Josep Lluís Sert, espai idoni per a gran part de les seves obres.



Temps després, el 1980, s'inaugurava un segon espai, la Galeria-2, per tal d'emplaçar-hi les que continuava adquirint. A la Galeria-2 existeix un petit atelier que s'ha cedit temporalment a diversos artistes, com Zush, Pablo Maeso o José Noguero: aquesta és una de les principals tasques de mecenatge exercides per Josep Suñol.

Posteriorment, l'any 1998, s'iniciaren les obres de reforma d'un immoble al Passeig de Gràcia de Barcelona, lloc de naixement del col·leccionista, amb l'objectiu que esdevingués la seu principal.

LA FUNDACIÓ SUÑOL. IDEARI

En aquestes darreres dècades, estem assistint a un notable increment de museus i de centres d'art, que mostren les seves col·leccions i fan exposicions, alhora que organitzen activitats d'una manera molt dinàmica. La raó d'aquest fet, la podríem trobar en els canvis que s'han produït en el comportament social, en tot allò que es refereix a l'ús i gaudi de la cultura pel que fa al públic. La ràpida evolució de la societat cap a una major disponibilitat del temps de lleure ha creat tot allò que s'ha qualificat com a cultura de l'oci, cosa que ha provocat un gir cap a nous conceptes culturalitzants, que compten avui dia amb més recursos humans i econòmics, tant procedents del sector públic com del privat.

Hi ha centres les activitats i les col·leccions dels quals ofereixen propostes personalitzades que intenten allunyar-se d'una certa homogeneïtzació de la pressió mediàtica, o fins i tot política. A partir d'aquest nou paisatge, cada equipament cultural ha de definir què entén per col·leccionisme i què persegueix amb l'exposició de les obres d'art.



La Col·lecció Josep Suñol manifesta el compromís dels artistes amb el seu temps i amb el del col·leccionista, i és aquest vincle el que es vol transmetre al públic. La Fundació pretén mostrar, a través del seu programa, que la societat necessita la cultura transmesa a través de l'art i, d'acord amb aquest ideari, articula una proposta que amplii el coneixement al voltant de les obres contemporànies, i sempre coherent amb la voluntat inicial de Josep Suñol i amb la mateixa col·lecció.

Un dels objectius que s'ha proposat la institució és fer pedagogia mitjançant les propostes culturals que ofereix, amb una actitud proactiva envers tots els centres educatius del país, que mostren un alt grau d'interès en l'aprenentatge teòric i pràctic que es desprèn de les visites comentades organitzades.

L'ACTIVITAT A LA FUNDACIÓ SUÑOL I AL NIVELL ZERO

La Fundació Suñol consta de dos àmbits, diferenciats en el temps i en l'espai. El primer està situat al Passeig de Gràcia 98, on, a la primera i segona planta, es fan exposicions temporals per tal de donar a conèixer la totalitat de la col·lecció i per descobrir els diferents espais de narració que aquesta ens ofereix.

La política expositiva de la Fundació Suñol s'ha projectat, fins al moment, en cinc grans exposicions. Les dues primeres "1915-1995" i "1970-2001" estaven basades en l'eix cronològic i amb la idea de presentació dels fons més emblemàtics de la col·lecció. Per a la tercera, es va optar per un nou format monogràfic, "Porta}Zush 1961-1979", que recorria la trajectòria inicial d'un dels artistes més representats, que avui dia és conegut com Evru. Posteriorment, s'inaugurà "Col·loquis. Primera part", que mostrava vint-i-quatre obres del fons, a través de dotze diàlegs, posant en escena



6. Kanta Horio2. 26.04.2008.
Fotografia: © Fundació Suñol, 2008.

7. Kanta Horio2. 26.04.2008.
Fotografia: © Fundació Suñol, 2008.

una constant del segle xx: la confrontació comporta afinitats i també discrepàncies sobre temes inicialment similars.

L'última exposició realitzada, "Los Esquizos de Madrid. Figuración madrileña de los 70", recorre la trajectòria d'un grup d'artistes que, enmig d'un escenari internacional marcat per tendències trencadores, van iniciar un retorn a la pintura figurativa. Per primera vegada d'ençà de la seva inauguració, la Fundació Suñol rebia una exposició provinent del Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia, cosa que feia evident la solidesa i el rigor del seu espai expositiu.

El segon àmbit, el Nivell Zero, té l'entrada natural i independent pel carrer de Rosselló 240, tot i que també s'hi pot accedir per la primera planta de Passeig de Gràcia. El Nivell Zero va néixer com a conseqüència de l'interès de Josep Suñol per seguir de prop l'escena de la creació actual, de la mà d'artistes i propostes emergents.

La programació multidisciplinària del Nivell Zero des de 2007 ha estat mereixedora del Premi 2009 de l'ACCA, l'Associació de Crítics d'Art de Catalunya, amb la qualificació d'espai per a l'experimentació i actualització constant de llenguatges, formats, suports i maneres de presentació i execució de l'art.

Les activitats del Nivell Zero es desenvolupen en format d'ACTES, amb una dimensió *performativa*. La programació ha estat la següent:

ACTE 0: Incite. Concert audiovisual.

ACTE 1: Observació. Exposició.

ACTE 2: Poètiques de la contemporaneïtat. Cicle de cinc sessions de lectura poètica.

ACTE 3: José Noguero, "Escenografias". Exposició.

ACTE 4: Roulotte. Presentació d'un projecte editorial flexible.

ACTE 5: Kanta Horio. Concert minimalista.

ACTE 6: Aureli Ruiz, "[Re: Love Indifference]". Exposició.

ACTE 7: Land Art. Programa videogràfic.

ACTE 8: Núria Canal, "Uncover". Exposició.

ACTE 9: Lawrence Weiner, "The Crest of a Wave". Instal·lació.

ACTE 10: Tecura 4.0. Taller d'art amb programa informàtic.

ACTE 11: BachCage.04. La naturalesa segons John Cage. Francesco Tristano Schlimé (piano). Concert.

ACTE 12: Patricia Dauder, "horitzontal/orbital". Exposició.

ACTE 13: Eva Lootz, "Hidrotopías, La escritura del agua". Exposició.

ACTE 14: Isaki Lacuesta i Isa Campo, "Llocs que no existeixen (Goggle Earth 1.0)". Documental videogràfic sobre Google Earth.

LA FUNDACIÓ SUÑOL, AVUI

Des de la seva obertura, ha rebut més de 25.000 visitants i s'ha consolidat com una de les institucions de referència pel que fa a la difusió de l'art contemporani a Barcelona.

Quant a la programació d'exposicions, es manté l'objectiu de mostrar la col·lecció per segments, a partir de les diferents relectures que es proposen des de la Direcció, i de presentar al Nivell Zero noves fórmules per mantenir viva la creació artística contemporània, que van des de la convocatòria de premis i convenis amb centres de producció fins a la concessió de beques en col·laboració amb les facultats de belles arts.

Al mateix temps, s'està treballant per una major difusió de totes aquestes activitats, amb l'objectiu que un nombre més ampli de persones s'interessin per l'art contemporani i per la tasca de mecenatge que encara avui en dia duu a terme Josep Suñol.